EKONOMSKA ANALIZA JAVNIH PRIHODA I RASHODA ZEMALJA EVROPSKE UNIJE

Biljana Ivanova

Vojna akademija, Univerzitet odbrane

Beograd, Srbija

biljana.ivanova70@gmail.com

Milan Mihajlović

Visoka škola modernog biznisa

Beograd, Srbija

milan.mihajlovic@mbs.edu.rs

Miloš Miljković

Vojna akademija, Univerzitet odbrane

Beograd, Srbija

milos.miljkovic.mekis@gmail.com

Apstrakt

Savremene države su suočene sa značajnim budžetskim deficitima i iznosima javnih dugova. Dugogodišnji negativan trend navedenih kategorija može stvoriti značajne negativne posledice. Sve države nastoje da racionalizuju svoje rashode i povećaju prihode ne ometajući funkcionisanje privrede. Predmet ovog rada se sastoji u kreiranju modela predviđanja javnih prihoda i javnih rashoda na osnovu istih u prethodnim godinama. U analizu su uključene sve države članice Evropske unije i vrednosti javnih prihoda i rashoda u proteklih deset godina. Za analizu podataka je korišćen softverski paket SPSS i zaključci su doneti zahvaljujući dobijenim rezultatima. Značaj analize se ogleda u praktičnom utemeljenju unapred postavljenih teorijskih stavova koji će svoje utemeljenje imati i u rezultatima analize koji će biti statistički značajni. Dobijeni model nema svoje ograničenje primene pa se može primeniti i na Republiku Srbiju.

Ključne reči: Evropska unija, javni prihodi, javni rashodi.

ECONOMIC ANALYSIS OF PUBLIC REVENUES AND EXPENDITURES IN THE COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION

Apstract

Modern states are faced with significant budget deficits and public debts. The long-standing negative trend of these categories can create significant negative consequences. All countries strives to rationalize expenditures and increase revenues without distraction the functioning of the economy. The subject of this paper is to create models of forecasting public revenues and public expenditures based on the same in previous years. The analysis includes all EU Member States and the values of public revenues and expenditures over the past ten years. The SPSS software

package was used for data analysis and the conclusions were drawn from the obtained results. The importance of the analysis is reflected in the practical foundation of the pre-set theoretical views, which will have their foundation also in the results of the analysis, which will be statistically significant. The resulting model does not have its limitation of application and can be applied to the Republic of Serbia.

Keywords: European Union, public revenues, public expenditures.

JEL code: H2

UVOD

Savremene države su suočene sa stalnim problemom budžetskih deficita. Kada se tome pridodaju i značajni iznosi javnih dugova, dobija se problem sa dva uporišta. Sa jedne strane, pritisci budžetskih deficita, dok sa druge stalni rast javnih dugova stvaraju multiplikovane probleme za jednu državu i njenu ekonomiju [1, str. 98]. Neretko države posežu za novim zaduživanjem da bi se pokrili iznosi javnih dugova i smanjili budžetski deficiti. Dodatno zaduživanje nije samo po sebi problem, već on nastaje njegovom alokacijom u one aktivnosti koje ne mogu biti baza za stvaranje nove vrednosti koja treba da služi kao osnov za otplatu dospelih obaveza [2, str. 76]. Ako se ovaj trend zadrži u dužem vremenskom periodu, javlja se opasnost da on postane hroničan čime bi naponi za njegovo rešavanje bili višestruki. Upravo je ovo jedan od glavnih razloga neophodnosti usmeravanja na budžetsku politiku. Značaj budžeta sve više raste i on je prevazišao okvire Evropske unije i ostvario značajan uticaj na ostale evropske države koje nisu članice Unije. Državni budžeti preko prihoda i rashoda imaju sve veći značaj u ekonomiji. Usklađenost prihoda i rashoda predstavlja ključne determinante razvoja finansijskog sistema. Budžetska politika [3, str. 101] se nalazi u središtu savremene fiskalne teorije koja podrazumeva sintezu državnih prihoda i državnih rashoda kao element stabilizacije politike [4, str. 86]. Temelji fiskalne integracije u Evropskoj uniji su postavljeni još 90-ih godina. Javni prihodi i javni rashodi kao glavni elementi budžeta svih država igraju najbitniju ulogu u ostvarenju zacrtanih makroekonomskih ciljeva savremene države. Značaj adekvatne politike upravljanja javnim prihodima i rashodima ima veliki značaj u obezbeđivanju sredstava za finansiranje [5, str. 47]. Od 1990-ih, proces ekonomske integracije doveo je do usvajanja nekih zajedničkih budžetskih pravila, kako u zapadnoevropskim, tako i zemljama centralne i istočne Evrope koje su se pridružile Evropskoj uniji. Značaj adekvatnog vođenja fiskalne politike je ključna za ekonomski razvoj. Bitno je napomenuti i način finansiranja Evropske unije, kao zajednice, gde su doprinosi država članica trebali da predstavljaju prelazno rešenje, koje se, ipak, održalo do danas kao jedan od glavnih izvora finansiranja [6, str. 65]. Ovlašćenja za utvrđivanje potreba u oblasti javnih rashoda i za raspodelu javnih prihoda rešena su na različite načine u državama, u zavisnosti od načina na koji su uređeni ukupni odnosi između centralnih, federalnih i lokalnih vlasti. Uređenje odnosa između centralnih, federalnih i lokalnih vlasti po pitanju raspodele javnih funkcija i izvora sredstava za njihovo finansiranje poznato je u teoriji javnih finansija pod imenom finansijskog federalizma [7, str. 17].

Ipak, ne postoje dve federalne države niti dve integracione grupacije u kojima su ovi odnosi uređeni na isti način.

Fiskalni sistem EU igra važnu ulogu u završnici tržišne integracije Evropske unije. Struktura fiskalnog sistema EU svodi se na budžet EU kao jedini instrument sprovođenja fiskalne politike sa središnjeg, nadnacionalnog nivoa Evropske unije [8, str. 1033]. Adekvatnom budžetskom politikom se stvaraju mogućnosti i za realizaciju održivog razvoja. Uređenost finansijskog sistema će imati pozitivne efekte in a privlačenje stranih direktnih investicija. One predstavljaju savremene modele kretanja kapitala u svetu.

Mere usvojenih politika se moraju odnositi na ove kategorije jer se njihovom sinhronizacijom u budžetu uvek moraju naći neophodna novčana sredstva za realizaciju dospelih obaveza [9, str. 65]. Integrisanjem mera usvojenih politika dolazi do efikasnije povezanosti koja će imati značajnih pozitivnih efekata na konkurentnost. U suprotnom, manjak sredstava u periodu kada obaveze dospevaju stvaraju impertiv zaduživanja da bi se one ispunile i tako povećavaju iznos javnog duga i sa njim povezanim negativnim posledicama [10, str. 103]. Predmet ovog rada se odnosi na javne prihode i javne rashode članica Evropske unije u poslednjoj deceniji. Osim teorijskog osvrta na njihov trend u protekloj deceniji biće izvršena statistička analiza koja će pokazati da li se na osnovu vrednosti javnih prihoda i rashoda u pomentom periodu mogu predvideti za sledeću godinu. Značaj tako postavljene analize je veliki jer bi se eventualnim dokazivanjem učvrstio značaj adekvatnog vođenja politike budžeta i usvojenih mera koje se na njih odnose.

KRETANJE JAVNIH PRIHODA I RASHODA U ČLANICAMA EVROPSKE UNIJE

Sagledavanjem učešća javnih prihoda u BDP-u zemalja članica Evropske unije u periodu 2009-2018. godine može se zaključiti da ima država sa učešćem javnih prihoda na nivou iznad 50% BDP-a i u tu grupu spadaju Belgija, Francuska, Danska, Finska i Švedska. Ako se posmatra početna i završna godina posmatranog perioda vidi se da situacija u ovim državama nije značajno izmenjena po pitanju učešća javnih prihoda u BDP-u. U Belgiji je to učešće čak i poraslo za 3%, u Danskoj opalo za 1,7%, u Francuskoj poraslo za 3,5%, dok su najmanje promene primetne u Finskoj i Švedskoj. U Finskoj je ta promena u korist rasta ali svega za 0,6%, dok je u Švedskoj zabeležen pad za 1,2% [11, str. 1033].

Čak 10 država ima učešće javnih prihoda između 30 i 40%. U tu grupu zemalja spadaju Bugarska, Estonija, Irska, Španija, Kipar, Letonija, Litvanija, Malta, Rumunija i Slovačka. Treba istaknuti primer Irske kao države sa najmanjim učešćem javnih prihoda koji su konkretno u 2018. godini izašli iz ovih granica i bili na rekordno niskom nivou od svega 25,8% što je, procentualno posmatrano, gotovo dvostruko manje nego u Francuskoj iste godine [12, str. 38]. Ako se granica učešća pomeri u rasponu 40-50%, u toj grupi se nalazi 11 država (Češka, Nemačka, Grčka, Hrvatska, Italija, Luksemburg, Mađarska, Austrija, Poljska, Portugal i Slovenija).

Pored kategorije javnih prihoda, u razmatranje su uzeti u obzir i javni rashodi za države članice Evropske unije u periodu 2009-2018. godine. Može se primetiti da

neznatan broj država ima učešće javnih rashoda na nivou od preko 50% BDP-a (Belgija, Danska, Francuska i Finska) [13, str. 143]. Takva situacija se odnosi na 2018. godinu a ako bi se posmatrala početna godina posmatranog perioda, spisak država bi bio mnogo veći jer bi uključivao čak 11 zemalja. Ovo, između ostalog, dovodi do jasnog zaključka da države članice Evropske unije vode restriktivnu politiku kao posledicu rasta javnih dugova i budžetskih deficita [14, str. 75] o čemu je bilo reči u uvodnim razmatranjima. Paralelu je moguće napraviti poređenjem i sa državama koje imaju učešće javnih prihoda na nivou preko 50%, o čemu je bilo reči u analizi tabele 1. Može se primetiti (izuzev Danske, koja je na granici sa 49,9% učešća javnih rashoda) da su u pitanju iste države u oba slučaja. Veći javni rashodi iziskuju i veće prihode kao neophodan izvor njihovog finansiranja. Priroda i način prikupljanja ovih prihoda se ne razmatraju u ovom radu. Ako bi se kao granica učešća javnih rashoda u BDP-u postavio raspon od 40-50%, onda bi najveći broj država Evropske unije pripadao ovoj grupi [15, str. 579]. Čak 64% država (18 od 28) članica Evropske unije imaju učešće javnih rashoda u ovim granicama. Svakako u ovoj grupi Švedska ima najveće učešće sa 49,9% u 2018. godini i nalazi se na samoj granici od 2015. godine. Ranijih godina je to učešće bilo na nivou od preko 50%. Primer Grčke je takođe zanimljiv, jer je imala godinama najveće učešće javnih rashoda u BDP-u. Ono je kulminiralo 2013. godine, kada su oni iznosili 62,3% BDP-a. Od 2015. godine su u stalnom padu i 2018. godine su svedeni na 46,7% BDP-a. U tom smislu još je drastičniji primer Irske, koja je 2010. godine imala učešće javnih rashoda na nivou od 65,1% BDP-a [16, str. 39]. To učešće je ujedno i rekordno u popisu ovih država u posmatranom periodu. Preveliki javni rashodi, naspram javnih prihoda iste godine koji su iznosili svega 33% BDP-a su zahtevali zaokret u vođenju ekonomske politike. Usvojene restriktivne mere, koje su morale biti preduzete su brzo počele da daju rezultate [17, str. 38]. Od 2011. godine pa sve do 2018. godine je prisutan kontinuirani pad učešća javnih rashoda u BDP-u [18, str. 30; 19, str. 47]. Taj pad je toliki, da je od 2015. godine na nivou manjem od 30%.

METODOLOGIJA

Na bazi prikuljenih podataka je primenjen model višestruke regresione analize. Ona će dati odgovor na pitanje koliko dobro skup nezavisnih promenljivih dobro predviđa zavisnu promenljivu. Analiza je rađena za prihode i rashode članica Evropske unije u periodu 2009-2018. godine tako da se višestrukom regresionom analizom praktično ocenjuju dva postavljena modela.

Teorijski prikaz navedenog modela se može predstaviti na sledeći način [20, str. 71-72]:

Opšti model višestrukog linearnog modela se može predstaviti na sledeći način:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_{k-1} X_{k-1} + \varepsilon$$

pri čemu je:

Y - zavisna promenljiva (prihodi i rashodi za 2018. godinu)

$X_1, X_2, \dots, X_{k-1}$ - nezavisne (objašnjavajuće) promenljive (prihodi i rashodi u periodu 2009-2017. godine).

ε - slučajna greška

$\beta_0, \beta_1, \beta_2, \beta_{k-1}$ - nepoznati parametri

Odgovarajuća uzročna regresiona funkcija se može predstaviti na sledeći način:

$$\hat{Y}_i = b_0 + b_1 X_{1i} + b_2 X_{2i} + \dots + b_{k-1} X_{k-1i}$$

gde su

b_0, b_1, b_{k-1} - ocene parametara

$\hat{Y}_i$ - ocenjena vrednost za Y_i

Imajući u vidu da realna vrednost i -te opservacije $Y - Y_i$ uglavnom nije jednaka ocenjenoj vrednosti $\hat{Y}_i$, ima razlike između Y_i i $\hat{Y}_i$ a to je u stvari rezidual e_i .

$$e_i = Y_i - \hat{Y}_i \text{ odnosno } Y_i = \hat{Y}_i + e_i$$

ocene parametara b_0, b_1, b_{k-1} se dobijaju iz uslova da zbir:

$$S(b_0, b_1, b_{k-1}) = \sum_{i=1}^n e_i^2 = \sum_{i=1}^n (Y_i - \hat{Y}_i)^2 = \sum_{i=1}^n (Y_i - b_0 - b_1 X_{1i} - \dots - b_{k-1} X_{k-1i})^2$$

bude najmanji mogući.

REZULTATI I DISKUSIJA

Značaj utvrđivanja modela na osnovu koga se mogu predvideti prihodi i rashodi je veliki na šta upućuju brojni autori. Na osnovu tabele se vidi da je primenjena višestruka regresija. Ona analizira vezu jedne zavisne (neprekidne) promenljive i više nezavisnih promenljivih (prediktora). Višestruka regresija daje odgovor na pitanje koliko skup nezavisnih promenljivih (prihodi u periodu 2009-2017. godine) dobro predviđa zavisnu promenljivu, u ovom slučaju prihode iz 2018. godine. Svi podaci se odnose na zemlje članice Evropske unije.

Tabela 1. Regresioni model za zavisnu promenljivu: prihodi za 2018. godinu

$$R = .854 \quad R^2 = .729 \quad \text{Adjusted } R^2 = .570 \quad F(10,17) = 4.591 \quad p$$

	Beta	Std.Err. of Beta	B	Std.Err. of B	t(17)	p-level
Inter			38.587	1.791	21.538	0.000
2009	4.554	3.108	4.074	2.781	1.464	0.161
2010	-8.810	3.462	-7.795	3.064	-2.544	0.020
2011	4.714	3.267	4.179	2.895	1.443	0.167
2012	-4.078	5.070	-3.564	4.431	-0.804	0.432
2013	1.138	6.048	0.992	5.272	0.188	0.852
2014	9.100	6.362	7.925	5.541	1.430	0.170
2015	-9.025	3.275	-7.983	2.897	-2.755	0.013
2016	9.688	7.066	8.544	6.232	1.371	0.182
2017	-8.765	7.326	-7.848	6.560	-1.196	0.247
2018	2.089	3.383	1.892	3.063	0.617	0.544

Izvor: Proračun autora

Za ocenu mogućnosti da se na osnovu prihoda na nivou država i lokalnom nivou članica EU iz perioda od 2009. do 2017. godine predvide prihodi u 2018. godini upotrebljena je višestruka regresiona analiza. Preliminarnim analizama je dokazano da pretpostavke normalnosti, linearnosti, multikolinearnosti i homogenosti varijanse nisu bile narušene. Modelom kao celinom objašnjeno je 57% ukupne varijanse $F(10,17; 28) = 4,592$, $p < 0,005$. ovo je odličan rezultat i na osnovu njega se može zaključiti da je model dobar. Statistički su bili značajni prihodi iz dve godine za predviđanje prihoda u 2018. godini i to iz 2015. godine ($\beta = -9,03$, $p < 0,05$) i vrednost prihoda iz 2010. godine ($\beta = -8,81$, $p < 0,05$). Opravdanost i validnost postavljenog modela omogućava formulisanje regresione jednačine.

Regresiona jednačina:

$$\text{Prihod}_{2018} = 4.074 * \text{Prihod}_{2009} - 7,795 * \text{Prihod}_{2010} + 4,179 * \text{Prihod}_{2011} - 3,564 * \text{Prihod}_{2012} + 0,993 * \text{Prihod}_{2013} + 7,926 * \text{Prihod}_{2014} - 7,983 * \text{Prihod}_{2015} + 8,545 * \text{Prihod}_{2016} - 7,849 * \text{Prihod}_{2017}$$

Takođe je urađena i višestruka regresiona analiza koja treba da odgovori na pitanje koliko dobro skup nezavisnih promenljivih (rashodi u periodu 2009-2017. godine) dobro predviđa zavisnu promenljivu, u ovom slučaju rashode iz 2018. godine. Takođe, kao i kod prethodnog modela, svi podaci se odnose na zemlje članice Evropske unije.

Tabela 2. Regresioni model za zavisnu promenljivu: rashodi za 2018 godinu
 $R = .732$ $R^2 = .536$ Adjusted $R^2 = .264$ $F(10,17) = 1.970$ p

	Beta	Std.Err. of Beta	B	Std.Err. of B	t (17)	p-level
Inter			38.346	2.371	16.167	0.000
2009	-1.734	4.149	-1.529	3.657	-0.418	0.681
2010	2.307	5.970	2.036	5.269	0.386	0.703
2011	-4.932	5.942	-4.341	5.230	-0.829	0.418
2012	3.961	5.861	3.403	5.035	0.675	0.508
2013	-0.49	6.482	-0.429	5.576	-0.076	0.939
2014	5.356	6.389	4.596	5.482	0.838	0.413
2015	-3.492	3.138	-3.043	2.734	-1.112	0.281
2016	-2.937	7.949	-2.560	6.927	-0.369	0.716
2017	7.224	10.618	6.398	9.405	0.680	0.505
2018	-4.659	5.634	-4.126	4.989	-0.826	0.419

Izvor: Proračun autora

Za ocenu mogućnosti da se na osnovu rashoda na nivou država i lokalnom nivou članica EU iz perioda od 2009. do 2017. godine predvide rashodi u 2018. godini upotrebljena je višestruka regresiona analiza. Preliminarnim analizama je dokazano da pretpostavke normalnosti, linearnosti, multikolinearnosti i homogenosti varijansi nisu bile narušene. Modelom kao celinom objašnjeno je 54% ukupne varijanse $F(10,17; 28) = 1,971$, što čini model jako dobrim. Najveći jedinstveni doprinos

predviđanju rashoda u 2018. godini imaju rashodi iz 2017. godine (beta je 7,22), iz 2014. godine (beta je 5,36), iz 2011. godine (beta je -4,93), i iz 2012. godine (beta je 3,96) itd. Opravdanost i validnost postavljenog modela omogućava formulisanje regresione jednačine.

Regresiona jednačina:

$$\text{Rashodi_2018} = -1,529 * \text{Rashodi_2009} + 2,036 * \text{Rashodi_2010} - 4,341 * \text{Rashodi_2011} + 3,403 * \text{Rashodi_2012} - 0,429 * \text{Rashodi_2013} + 4,596 * \text{Rashodi_2014} - 3,043 * \text{Rashodi_2015} - 2,560 * \text{Rashodi_2016} + 6,398 * \text{Rashodi_2017}$$

ZAKLJUČAK

Savremena fiskalna teorija podrazumeva sintezu javnih prihoda i javnih rashoda sa jedne strane. Ta sinteza predstavlja osnov stabilizacione politike koju svaka država mora da vodi pogotovo u situacijama visokih budžetskih deficita i javnih dugova koji dodatno opterećuju budžete. Sa druge strane, ništa manje značajan element savremene fiskalne teorije je i sinteza mera fiskalne i monetarne politike koja predstavlja pokretačku snagu privrednog rasta. U središtu savremene fiskalne teorije se nalazi budžetska makroekonomska politika koja predstavlja najsnažniju polugu stabilizacione i razvojne politike. Uvidom u podatke vezane za učešće javnih prihoda i javnih rashoda u BDP-u može se uočiti da ima značajnih varijacija po državama članicama Evropske unije. Iz tog razloga je i izvršena kategorizacija po grupama koje su podrazumevale učešće u utvrđenim granicama i to od 30-40%, 40-50% i više od 50%. Države sa većim učešćem javnih rashoda imaju i veće učešće javnih prihoda u BDP-u. Ta proporcija je i neophodna, jer veći rashodi zahtevaju i veće prihode kao neophodan uslov finansiranja istih. Detaljnija statistička analiza se odnosila na mogućnost predviđanja javnih rashoda i javnih prihoda na osnovu njihovih vrednosti u prethodnim godinama. U tom cilju je korišćena višestruka regresiona analiza i dobijeni su značajni statistički rezultati. Naime, i u slučaju javnih prihoda i javnih rashoda su zadovoljene pretpostavke normalnosti, linearnosti, multikolinearnosti i homogenosti varijanse. U oba slučaja su modeli predviđanja bili dobro postavljeni i dobijeni rezultati su statistički značajni, što je omogućilo kreiranje regresionih jednačina i za javne prihode i za javne rashode. Opravdanost postavljenog modela i statistička značajnost dobijenih rezultata je velika jer teorijsko tumačenje značaja navedenih kategorija ima sada svoje uporište i u praksi. Orijentacija na budžetsku politiku upravljanja javnim prihodima i rashodima iz tog razloga predstavlja ne potrebu, već neophodnost, a autori koji se budu bavili ovom problematikom treba da pronađu mere i instrumente za što bolju implementaciju.

BIBLIOGRAFIJA

1. Ristić, K., Ristić, Ž. (2014) Fiskalna ekonomija i menadžment javnog sektora, Bepograd: EtnoStil,
2. Arnold, J. M., Brys, B., Heady, C., Johansson, A., Schwellnus, C., Vartia, L. (2011) Tax Policy for Economic Recovery and Growth, *The Economic Journal*, 121(550), str. 59-80.
3. Kovačević, M., Trandafilović, J., & Kalač, D. (2019) Revizijski aspekt izvršenja budžeta, *Oditor*, 5(1), str. 93-105.
4. Dečković, S. (2018) Harmonizacija poreza u Evropskoj uniji, *Ekonomski izazovi*, 7(13), str. 84-91.
5. Pantić, N., Jovanović, B., & Issa, H. R. (2019) Oporezivanje u funkciji održivog razvoja, *Održivi razvoj*, 1(2), str. 37-51.
6. Ilić, N., & Stojković, R. (2017) Razvoj Evropske unije kroz prizmu zajedničke spoljne i bezbednosne politike, *Serbian Journal of Engineering Management*, 2(2), str. 62-68.
7. Vasić, Z. (2015) Poreska kontrola uslov funkcionisanja budžetskog sistema, *Akcionarstvo*, 21(1), str. 5-22.
8. Marković, M. (2015) Prilagođavanje agrarne politike Evropske unije novom okruženju, *Ekonomika poljoprivrede*, 62(4), str. 1031-1044.
9. Miljković, A., & Miljković, L. (2010) Kreiranje budžeta države, *Ekonomika*, 56(3), str. 63-68.
10. Stanković, B., Damnjanović, R., & Popović, M. (2018) Oblici nadzora nad javnim rashodima, *Oditor*, 4(3), str. 96-109.
11. Počuča, M., & Matijašević-Obradović, J. (2017) Ciljevi i značaj regionalne politike Evropske unije, uz osvrt na politiku regionalnog razvoja Srbije, *Strani pravni život*, (4), str. 75-88.
12. Kalaš, B., Jakšić, D., & Mijić, K. (2018) Komparativna analiza državnih prihoda i državnih rashoda u zemljama regiona, *Finansije*, br. 1-6, str. 32-44.
13. Kalaš, B., & Milošević, S. (2015) Fiskalna harmonizacija i fiskalna konkurencija u Evropskoj uniji, *Ekonomski pogledi*, 17(2), str. 139-156.
14. Meta, M., & Bajramović, D. (2016) Finansiranje ruralnog razvoja u zemljama članicama EU i zemljama koje se približavaju EU, *Ekonomski izazovi*, 5(10), str. 64-85.
15. Baturan, L. (2010) Fondovi za finansiranje zajedničke poljoprivredne politike Evropske unije, *Zbornik radova Pravnog fakulteta*, Novi Sad, 44(3), str. 573-583.
16. Đokić, M. (2019) Održivi agrarni i ruralni razvoj u Evropskoj uniji, *Economics of Sustainable Development*, 3(1), str. 29-43.
17. Živković, A., Pantić, N., & Rosić, M. (2019) Fiskalna održivost makroekonomskog sistema članica Evropske unije, *Oditor*, 5(2), str. 32-41.
18. Zekić, M. (2015) Kontrola i revizije u javnom sektor, *Akcionarstvo*, 21(1), str. 23-34.
19. Kostić, R. (2020) Revizija ostvarivanja ciljeva budžetskih programa, *Održivi razvoj*, 2(1), str. 41-52.
20. Vladušić, L., Živković, A., & Pantić, N. (2020) Makroekonomska analiza GDP i zaposlenosti u zemljama Evropske unije, *Ekonomika*, 66(1), str. 65-76.

RESUME

The level of the budget deficit is a significant issue for every country. Each state should strive to ensure the rationalization of its expenditures, and on the other hand to increase revenues in order to achieve a satisfactory level of economic growth. The aim of this paper is to determine the model for forecasting the movement of revenues and expenditures in the future period based on data obtained in previous years. The subject of this paper is the analysis of revenues and expenditures of European Union countries in a ten - year period. Based on the results of the analysis, it can be noticed that there are significant variations in the member states of the European Union. For that reason, the categorization was performed by groups that included participation in the determined limits, namely 30-40%, 40-50% and more than 50%. Countries with a higher share of public expenditures also have a higher share of public revenues in GDP.